Njøs næringsutvikling
Nyskaping i frukt og bær

Graminor

Utviklinga på Njøs i relasjon til frukt og bær

Stein Harald Hjeltnes, Aurland 24.04.2019

Sogn og Fjordane er størst i landet på frukt og bær – Noregs fruktfat!

- 9 kommunar har stor produksjon – 7 i Sogn
- Verdikjede produsent - pakkeri/bærmottak
- Industri, stor og småskala lokalforedling
- FoU-miljø
- Sterk rådgjevingsteneste
- Utdanning – SJH
- FoU og innovasjon er drivar for vekst – her ligg store mogelegheiter!
- Berekraftig frukt- og bærproduksjon har mange og svært positive ringverknader

Staten ynskjer å støtta fagmiljøet på Njøs

- Beste alternativ for framtida på sortsfronten
- Samling av frukt- og bærforedlinga
- Byggja vidare rundt eksisterande kompetanse
- Største kompetanse kring sortar og sortsutvikling i landet
- Gode internasjonale nettverk og posisjonar
- Men regionen må stilla opp for at Staten skal leggja så mykje årlege ressursar i det
- Spleiselag der 9 kommunar i Sogn og Fjordane er utfordra på å ta sin del

Dette er planen vår:

- Søkt 9 kommunar i Sogn og Fjordane om 4 mill kr
- Søkt SFFK om 15 mill kr
- Søkt Sparebankstiftinga om 1,5 mill kr

Dette er den regionale forankringa

- Søkt Staten om 10 mill kr ekstra for ein 5-års periode
- Graminor går inn med 3 mill kr i AS
- Graminor inngår langsiktig avtale om tenestekjøp med Norsk frukt- og bærsenter

Bakgrunn – kva grunnlag har me for satsinga?

- Utvikling av nye klima- og marknadstilpassa sortar (sortsforedling) er avgjerande for framtida i norsk frukt- og bærproduksjon og for framtidig matvareberedskap
- Staten ynskjer sortsforedling i dei artene det vert arbeidd med i dag, og aktivitet i Sogn og Fjordane = unik sjanse for næringa og regionen!
- Graminor sitt styre har vedteke å samla frukt- og bærforedlinga på Njøs **under nokre avgjerande føresetnader**

Det er ei satsing på frukt- og bærforedling i Sogn og Fjordane – TOGET GÅR NO!

- Vidare-utvikla eit kompetansemiljø som har tillit og posisjon innan frukt og bær - **DRIFTSSELSKAPET**
  - Rekruttering og kompetanseutvikling – satsing i 5 år
  - Investering i teknologiløft – støtte ved omorganisering i 2019
  - Driftsselskapet sel tenester som gir grunnlag for lønsam drift
  - *Føremål: Bidra til større verdiskaping i frukt- og bærnæringa*
- Byggja ein tidsmessig og framtidsretta infrastruktur - **EIGEDOMSSELSKAPET**
  - Nytt eigedomsselskap med sterk regional forankring 2019
  - Tilskot til investering i faste installasjonar 2019
  - Aksjer og lån 2019
  - Driftsselskapet blir viktigaste leigetakar, og har langsiktig oppdrag for Graminor
  - *Føremål: Syta for infrastruktur for driftsselskapet kan oppfylla sitt føremål*

Driftsselskapet og eigedomsselskapet er gjensidig avhengige av kvarandre og at dei fyller rollane sine på ein best mogeleg måte. Halvgode løysingar vil ikkje vera berekraftige i framtida.

Aksjonærar i Njøs næringsutvikling AS

Aksjonær	Aksjekapital	Tal aksjer
Sogn og Fjordane fylkeskommune	100 000	100
Graminor	100 000	100
Gartnerhallen	100 000	100
Lerum	50 000	50
Innvik fruktlager	20 000	20
Lærdal grønt	20 000	20
Sognefrukt	20 000	20
Gloppen produsentlag	10 000	10
Luster grønt AS	10 000	10
Sognabær AS	10 000	10
Vangsnes fruktlager	10 000	10
Sum	450 000	450

Private eigarar/ næringa har 77,8 % av aksjane i NNU

Utolmodig lokalpatriot

Ung kunst

Majoren går av

Sogn Avis

Laurdag

Njøs får nasjonal jordbærforedling

Nytt eigedomsselskap

Nye jobbar

Positivt i vest

Protest i aust

Kva er lokalisering ?

Kva er det beste for næringa?

Framtida?

«Flere enkeltsaker har vist at selv om EØS-avtalen står sterkt, slukes ikke enkeltdirektiv fra EU automatisk med hud og hår.»

Kommentar side 3 • Michael Brøndbo

NLR VEST
NJØSAVN 5
6863 LEIKANGER

NATIONEN

DISTRIKTENES NÆRINGSAVIS · Nr. 7 · Onsdag 9. januar 2019 · www.nationen.no

Flere leser Nationen +8,2%

TØRKESOMMEREN · 7
Over to milliarder kroner i erstatning
Norske bønder har fått utbetalt over to milliarder kroner i erstatning etter tørkesommeren 2018.

MATPRODUKSJON · 8–9
Berømmer planteforslag fra bønder
Framtiden i våre hender støtter Småbrukarlagets ønske en plan for å produsere flere matplanter mennesker kan spise.

FRUKT OG BÆR · 10–11
Vil flytte jordbærforedling vestover
– Vi er kritiske til flyttingen. Østlandsområdet er Norges viktigste jordbærproduserende område, sier Norges Bærdyrkerlag.

Søppel dreper tusenvis av kyr

Over 6000 kyr har i løpet av fem år blitt syke eller dødd etter å ha spist forsøplet fôr. Side 4–5

Foto: Benjamin Hernes Vogl

Graminor

Prinsippskisse som er lik for alle vekstar i alle land

- Spesialkompetanse
- Internasjonalt kontaktnett

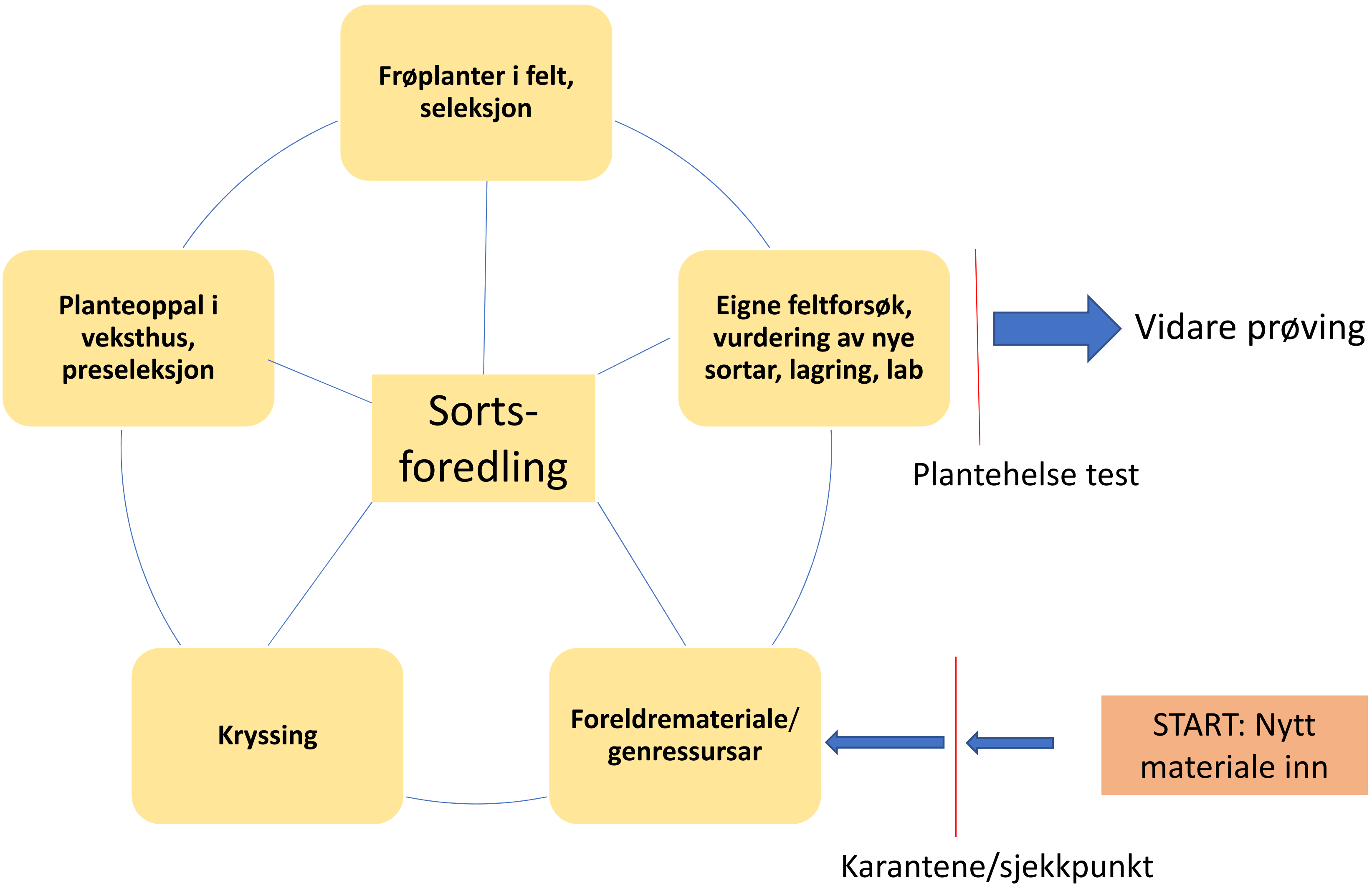

Norsk frukt- og bærsenter

- Frukt- og bærforedling vil bli basis for drifta
- Langsiktige oppgåver og posisjonar
- Prosjekt tilknytt denne verksemda – inkl. nye arter
- Forskingsfasilitetar til utleige – produktforedling, laboratorier, m.m.
- Prosjekt for bedrifter og produsentar for å løysa problem og arbeida med innovasjonar

Dette skal gjerast før sommarferien 2019

Norsk frukt- og bærsenter AS

- Vidarefører Njøs næringsutvikling AS
- Fast oppdrag frå Graminor
- Ekstra-ordinær GF
- Aksje-emisjon (550')
- Vedtektsendringar
- Overtek arbeidsgjevaransvar og utstyr frå Graminor 1.7.2019
- Tilsetjing av jordbærforedlar
- Tilsetjing av fruktforedlar
- Tilskot til omstilling og investeringar

Njøs Eigedom AS

- Totalt kapitalbehov ca 30 mill. kr
- Forslag til aksjonærar
  - Norsk frukt- og bærsenter
  - Graminor
  - Leikanger kommune
- Tilskot
  - Fylkeskommunen
  - Kommunar
  - Innovasjon Norge, Enova, m.fl.
- Lån
- Etablering av selskap
- Kjøp av eigedomen frå Bjørke eiendom

Mange prosessar som er avhengige av kvarandre og som må gå parallelt. Administrativ/politisk handsamling i fylkeskommunen
Prospekt er eit viktig innsalgsdokument

Investerings- budsjett

Njøs eigedom	Budsjettsum
Laboratoriebygg	6 400
Riving av eksisterande bygg	500
Garasje/fruktlager/servicebygg	11 100
Karantene/ mottaksanlegg/rensing	1 100
Kryssingsveksthus/ oppbevaring av genmatr.	1 200
Ny energiløysing	1 000
Kontorbygg utan kjellar	5 000
Kjøp av eigedom	3 000
Støttemurar	1 700
Veger, plassar, parkering	1 000
Sum eigedomsselskap	32 000

Norsk frukt- og bærsenter	Budsjettsum
Rekruttering, 2 dr. grader	10 000
Utvikling av foredlingsprogramma	5 000
in vitro lab med utstyr	300
Analyselab innreiing og utstyr	700
Maskiner og reiskapar	1 500
Pilotanlegg prosessering	500
Sum driftsselskap	18 000
Sum utbygging, rekruttering og utvikling	50 000

Nytteverdi regionalt og nasjonalt

- Regionalt
  - 12-14 faste arbeidsplassar
  - 40-50 veker sommarhjelp
  - Sterkt fagsenter for utvikling av næringa
  - Lære-arena for skular
  - Aktivum for bedrifts-samarbeid (prosjekt, formidling, etc)
  - Profil for bygda og Vestland fylke
- Nasjonalt
  - Nye sortar som gir betre konkurransekraft
  - God tilgang på klimatilpassa og gode norske sortar
  - Sentral i bevaring av genetiske ressursar
  - Kompetansesenter for sortar og arter i frukt og bær
  - Samarbeidspartnar for FoU

Sogn regionråd og kommunane har vore viktige for oss

- Sterk bidragsytar til etablering av Njøs næringsutvikling AS i 2007
  - Frå 1,5 årsverk til 6 årsverk i 2018
- Viktig medspelar for bygging av veksthus på Njøs i 1996
- Er no ein lakmustest på korleis regionen støttar opp – om det er heilhjarta eller halvhjarta